

Kaupunkirakennelautakunnan päätös 30.10.2024 § 155 / Otto-oikeuden käyttö

Kaupunginhallitus 25.11.2024
961/10.03.01.01/2021

Valmistelija Hallintojohtaja Ben Weizmann

Kaupunkirakennelautakunta päätti 30.10.2024 § 155 pihateiden talviaurausta koskevassa asiassa, että Kokkolan haja-asutusalueilla yli 75-vuotiaiden ns. pihateiden omistajien kohdalla ja Soiten tai vastaavan yksityisen yrityksen pyytäessä vammaispalvelun, sosiaalipalvelun ja kotihoidon osoittamille asukkaille tieaurausta huolehditaan siitä kaupungin toimesta (edellyttää neuvonpitoa Soiten tai yksityisen yrityksen kanssa). Soiten työntekijöiltä ei voi vaatia selvitystä eri asiakkaiden kohdalla, mitkä tahot huolehtivat missäkin paikassa aurauksesta.

Tämän lisäksi päätettiin, että talviaurausta jatketaan yli 150 metriä pitkien pihateiden osalta ja, että pituudeltaan alle 150 metriä olevien pihateiden auraus lopetetaan kaupungin toimesta 30.4.2025 ja, että hoitovastuu pituudeltaan alle 150 metriä pitkiä olevien pihateiden osalta siirtyy yksityistiekunnille tai piha-alueen omistajalle/ haltijalle 1.5.2025 alkaen.

Esittelijän (Kaupunkiympäristöjohtaja) pohjaesitys oli, että kaupunkirakennelautakunta päättää, että (liitteessä A) esitettyjen pihateiden auraus lopetetaan kaupungin toimesta 30.04.2025 ja, että hoitovastuu siirtyy yksityistiekunnille tai pihatiealueen omistajalle / haltijalle 01.05.2025 alkaen.

Liite A Kaupunkirakennelautakunta 30.10.2024 § 155

Esittelijä jätti päätökseen eriävän mielipiteen, joka on tämän asian oheisaineistona

Oheisaineisto Kaupunkiympäristöjohtajan eriävä mielipide

Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja ovat ilmoittaneet 4.11.2024 päivätyllä kirjeellä käyttävänsä hallintosäännön 36 § mukaista otto-oikeutta kaupunkirakennelautakunnan 30.10.2024 § 155 Pihateiden talviauraus päätökseen.

Kuntalain 92 §:n mukaisesti kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja tai muu hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija voivat ottaa kunnahallituksen käsiteltäväksi asian, joka on kuntalain nojalla siirretty muun muassa kunnanhallituksen alaisen viranomaisen toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen. Asia on otettava

ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa saman lain 134 §:ssä tarkoitettun oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä.

Otto-oikeuden käyttäminen tarkoittaa sitä, että alemman viranomaisen käsittelemä asia siirtyy kokonaan kunnanhallituksen käsiteltäväksi, eivätkä alemman viranomaisen ratkaisut sido kunnanhallitusta. Asiassa voidaan siis tehdä uusi päätös, pysyttää, kumota tai muuttaa tehty päätös ja tämän lisäksi palauttaa asia päätöksen tehneen viranomaisen käsiteltäväksi. Kun kysymyksessä on kunnan yleiseen hallintoon tai talouteen kuuluvas asia hallituksen otto-oikeus on lähtökohtaisesti rajaton, mikäli asia ei muutoin ole otto-oikeuden rajoitusten piirissä (vrt. saman lainkohdan 5 mom.). Nyt kysymyksessä olevaan asiaan ei näin ollen liity otto-oikeuden rajoituksia. Päätökseen, jolla asia on otettu käsiteltäväksi, ei saa erikseen hakea muutosta (mm. KHO 1985 II 42).

Hallintosäännön 18 §:n 5 kohdan mukaisesti kaupunginjohtajan tehtävänä on seurata muun muassa lautakuntien toimintaa sekä päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Saman säännösten 5 §:n mukaisesti kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävänä on niin ikään seurata muun muassa lautakuntien päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta ja tämän lisäksi velvollisuus ryhtyä tarvittaessa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin asian ottamiseksi kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Nyt kysymyksessä olevassa asiassa kaupunkirakennelautakunta on esittelijän pohjaesityksestä poiketen päätöksestä tarkemmin ilmenevällä tavalla päättänyt alueellisesti kaupungin eri alueilla (haja-asutus) sijaitsevien niin sanottujen pihateiden omistajien teiden aurauksesta ikään perustuvien edellytysten täytyessä. Samalla on päätetty, että kaupungin toimesta tienaurauksesta huolehditaan eri viranomaisten (Soite) tai yksityisten yritysten sitä pyytäessä, mikäli kysymyksessä on päätöksessä mainittujen palveluiden piiriin osoitetusta asukkaasta. Kun otetaan huomioon vielä lautakunnan päätöksestä (k. 2) ilmenevä voidaan todeta, että kaupungin velvollisuudet pikemminkin lisääntyvät verrattuna nykyiseen.

Viranomaisen päätösharkintaa ja asian käsittelyä ohjaavia sääntöjä kutsutaan hallinnon oikeusperiaatteiksi. Kuten lautakunnan päätökseen jätetystä eriävästä mielipiteestä erikseen ilmenee päätösharkintaa rajoittavat yhdenvertaisuus-, suhteellisuus- ja objektiviteettiperiaatteet. Yhdenvertaisuusperiaate on ilmaistu perustuslain 6 §:ssä josta johtuu, että samanalaisissa tapauksissa asiat ratkaistaan lähtökohtaisesti samalla tavalla. Sama koskee siis periaatteellisia ratkaisuja.

Kaupunkirakennelautakunnan päätös on ongelmallinen ensiksikin siitä näkökulmasta, että se ei kohtele kaikkia kaupungin asukkaita samalla tavalla kun huomioidaan sen rajattu alueellisuus. Toiseksi siinä vedetään kategorinen rajaus ikään liittyen. Sinänsä positiivinen erityiskohtelu on sallittua, mikäli se tarkoittaa harkittuja toimia, joilla joku ihminen tai ihmisryhmä saadaan samalle tasolle muiden kanssa, jotka eivät erikseen tarvitse erityistoimintoja. Nyt kysymyksessä olevassa asiassa ei ole kysymys siitä. Tämän lisäksi

lautakunnan päätöksen sanamuodon mukaisesti päätös kohtelee kaupungin asukkaita täysin sattumanvaraisesti, ei vain koko kaupungin osalta vaan myös päätöksessä rajatun alueen sisällä. Toteutuessaan päätös asettaisi myös muut kaupunkilaiset sattumanvaraisesti epätasa-arvoiseen asemaan riippuen siitä sattuvatko he asuamaan päätöksessä tarkoitetulla tieosuudella vai eivät. Käytännössä tieosuuksilla asuu runsaasti kaupunkilaisia, jotka eivät täytä lautakunnan päätöksessä edellytettyjä kriteerejä, ei niin iän kuin senkään osalta tarvitsevatko he päätöksessä tarkoitettuja erikseen osoitettuja palveluita tai eivät. Todetaan vielä, että toteutuessaan kaupunkirakennelautakunnan päätös olisi lähes mahdoton toimeenpanna.

Sen lisäksi, että päätös on ilmeisen lainvastainen on huomioitava, että päätös on ristiriidassa kaupunginhallituksen 19.02.2024 (§ 75) käynnistämän talousohjelman kanssa. Päätöksenteolta edellytetään johdonmukaisuutta ja ne toimet joita koko organisaatiolta on edellytetty tulisi toimeenpanna siten kuin ohjelma edellyttää. Tämä korostuu varsinkin asioissa, jotka eivät ole kaupungin lakisääteisiä tehtäviä. Edellä olevan perusteella asia tulee palauttaa kaupunkirakennelautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää

- 1 käsitellä kaupunkirakennelautakunnan 30.10.2024 § 155 otto-oikeuden perusteella.
- 2 palauttaa asian kaupunkirakennelautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.
- 3 edellyttää, että kaupunkirakennelautakunta käsitellessään asiaa huomioi kaupunginhallituksen tässä pykälässä esittämät perusteet.

Päätös